

Nr 115.

Av herrar **Eriksson** i Sandby och **Andersson** i Surahammar, *angående viss ändring av lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar.*

Vid 1929 års riksdag antogs en »Lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar», enligt vilken den, som jämlikt lagen av den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbetet är försäkrad för skada av sådant olycksfall, jämväl anses vara försäkrad för yrkessjukdom, som uteslutande eller till övervägande del framkallas genom inverkan av bl. a. följande orsaker:

arsenik eller förening därav,
bly eller legering eller förening därav,
strålände värme eller ljus,
kvicksilver eller amalgam eller förening därav,
röntgenstrålar eller radium,
mjältbrandssmitta.

I kungl. prop. 1929 anfördes, »att lagen bör avse endast sådana sjukdomar, vilkas uppkomst utan större svårighet kunna ledas tillbaka till arbetet eller därmed sammanhängande förhållanden», och vidare betonades, »att nödvändigt är, att försäkringen begränsas till sådana yrkessjukdomar, som i regel tydligt kunna skiljas från andra åkommor». Här definieras sålunda i princip de sjukdomar, lagen avser.

Redan vid lagens tillkomst framhölls i motioner och anföranden i kamrarna det trängande behovet av utvidgning beträffande lagens ursprungliga tillämpningsområde. Vederbörande riksdagsutskott gav omedelbart ett principiellt erkännande åt dessa synpunkter genom att anföra bl. a. följande: »Utskottet förutsätter nämligen att myndigheterna utan särskild framställning från riksdagens sida komma att följa utvecklingen på hithörande område med beaktande av de erfarenheter, som göras såväl i vårt land som främmande länder». Vid ärendets behandling i riksdagen underströk utskottets ordförande ytterligare dessa synpunkter, i det han yttrade: »Jag ber att till de ärade motionärerna få säga att utskottets hållning ingalunda betyder, att utskottet skulle ha velat definitivt avvisa de krav, som framförts i motionerna, men utskottet har ansett att de frågor, som i dem berörts, borde få anstå tills närmare utredning i ämnet föreligger». Detta ger vid handen, att avsikten från början varit att utvidga 1929 års lag om försäkring mot yrkessjukdomar i samma mån, som klarhet skapas rörande dylika sjukdomars faktiska förekomst.

Så snart som år 1930 beslöt riksdagen också, att efter motioner — I: 161 och II: 254 — utvidga lagens tillämpningsområde till att omfatta jämväl

yrkessjukdom som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inandning av stendamm.

Erfarenheterna under de gångna åren giva emellertid vid handen, att även andra än i lagen upptagna, till yrkessjukdomarnas kategori hänförliga sjukdomar i betydande utsträckning förekomma. Särskilt synas de bland lantarbetarna ofta förekommande fallen av bl. a. mul- och klövsjukan, ringorm samt undulantfeber kunna hänföras till yrkessjukdomarnas område.

Beträffande mul- och klövsjukan synes i detta sammanhang ett speciellt fall böra anföras. En djurskötare, vilken ådragit sig nämnda sjukdom under skötseln av en infekterad besättning, vägrades av Lantarbetsgivarnas olycksfallsförsäkringsbolag ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet. Bolagets beslut överklagades hos försäkringsrådet, som hos medicinalstyrelsen begärde ett uttalande om sjukdomens art. Medicinalstyrelsen i sin tur remitterade yttrandet till medlemmen av vetenskapliga rådet, professor James Strandberg, vilken i sitt utlåtande förklarade att infektionen ej vore att hänföra till smittosam sjukdom, som omtalas i epidemilagen, och kan därför icke bli föremål för ersättning såsom under arbetet ådragen smittosam sjukdom. Ömsesidiga socialförsäkringsbolagens skaderegleringsnämnd förklarade därjämte att sjukdomen icke uppkommit genom olycksfall. Någon hudskada av i olycksfallsförsäkringslagen åsyftad art hade heller icke förekommit. Under sådana förhållanden ansågs att djurskötarens besvär icke kunde bifallas. Besvären ifråga avslogos sedermera. Reflexionerna göra sig här själva.

Beträffande undulantfebern, vilken orsakas av samma bakterie som ger smittosam kastning hos nötkreatur, har en på landsbygden företagen undersökning givit till resultat att nämnda feber är *mycket vanlig* bland lantarbetarna. I spridning överträffar den smittosamma kastningen antagligen tuberkulosen. Man har t. ex. i vissa Mälardistrikt funnit upp till 80 procent av besättningarna smittade. Medicinalstyrelsen har också i cirkulärskrivelse fästat läkarekårens uppmärksamhet på sjukdomen och i en ny redogörelse för densammes spridningssätt pekat på en del risker av hittills förbisedd art.

Såväl mul- och klövsjukan som undulantfebern voro också föremål för diskussion vid allmänna svenska läkaremötet i Stockholm 1938. Vid nämnda möte, där yrkessjukdomarna behandlades, gjordes ett inlägg i debatten av överläkaren vid Simrishamns lasarett, vilket inlägg för lekmanaförnuftet förefaller vara fullt riktigt. Han yttrade bl. a.:

I sitt inledningsanförande nämnde professor Strandberg infektionernas roll för vissa yrkessjukdomar: »För den händelse de här framförda synpunkterna kunna komma att få någon betydelse för vissa yrkessjukdomar ber jag få fästa uppmärksamheten på yrkessjukdomar hos lantarbetarna — detta ur ekonomisk synpunkt svaga befolkningsskikt. Hos dem spela infektionerna, som de ådraga sig i arbetet med handhavandet av djuren, en roll. Och dessa sjukdomstillstånd falla så att säga mitt emellan räckvidden av lagen för försäkring för olycksfall och lagen om försäkring för vissa yrkes-

sjukdomar. Med andra ord — i dessa fall har den sjuke ingen möjlighet att erhålla ekonomisk hjälp.»

Efter anförandet av vissa exempel, bl. a. det tidigare i motionen refererade mul- och klövsjukefallet, fortsätter han: »Den som sjuknar i undulantfeber har ju redan viss hjälp enligt epidemilagen, då han äger rätt till fri vistelse å epidemisjukhus. Men endast mjältbrand — en i vårt land hos människor ytterligt sällan förekommande sjukdom — är upptagen som yrkessjukdom, beroende på infektion berättigande till ersättning enligt lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar. Men det förefaller mig berättigat att även andra infektioner, som *lantarbetare ådraga sig i sitt yrkesarbete och där sambandet mellan arbetet och infektionen kan direkt påvisas eller ligger i öppen dag, skulle berättiga dem till ersättning.*»

Av vad som ovan anförts torde framgå, att ett jämförelsevis stort antal arbetare inom lantbruket lidit och lider av vissa sjukdomar, vilka tidvis göra dem oförmögna till arbete och som utan tvekan torde kunna hänföras till yrkessjukdomarnas kategori. Det synes därför både rimligt och rättvist att även denna arbetargrupp, i överensstämmelse med syftet i 1929 års lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar, böra försäkras för dylika sjukdomar.

Då emellertid ytterligare utredning torde vara påkallad, innan definitivt beslut fattas, tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning rörande utvidgning av 1929 års »Lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar» att gälla jämväl för de arbetare inom lantbruket som genom under arbetet ådragen smitta eller infektion etc. falla offer för yrkessjukdom.

Stockholm den 22 januari 1942.

Eskil Eriksson

i Sandby.

Bertil Andersson,

Surahammar.